

"Folkebladet" udkommer hver 15de og sidste i hver Maaned. Pragtudgaven koster 5 Kroner pr. Aar + 50 Ore i Porto for Udenbysboende. Abonnementet gjælder 1 — et — Aar. "Folkebladets" ordinære Udgaue, hvormed følger 1 Bind (576 Sider) om Aaret af D. A. Overlands Illustreret Norges Historie (Folkeudgaven) koster 5 Kroner pr. Aar + 50 Ore i Porto for Udenbysboende. Abonnement er bindende, indtil Norges Historie i sin Helhed har medfulgt Bladet. Kontingenten for begge Udgaver af Bladet erlægges halvaarsvis Forstue.

Bankchef B. A. Broch.

Med Bankchef Broch, der døde i Begyndelsen af Oktober Maaned sidstleden, vandrede bort en af Drammens mest fremstaaende Mænd. Han var et Led i Rækken af de dygtige, virkelig fremragende Mænd, som har Drammens store Forretningsliv i Sertis og Syttiaarene. Og lige til sin Død ovede han paa Byens Liv en stor Indflydelse som Chef for dens mægtigste Pengeinstitut.

En lang Arbejdsdag betegner Brochs Liv. Lige fra Barndommen maatte han sørge for sig selv, og det var ikke mange Dage han, før Døden indtraadte, saanedes paa den vante Plads i Banken.

Bernhard Mabye Broch tilhørte den bekendte Slægt af samme Navn, der har skaffet vort Land mange fremragende Mænd. Hans Fader var, saavidt vides, en Fætter af Krigskommissær og Storthingsmand Johan Jørgen Broch; han var altsaa selv nær beslægtet med Professorene Ole Jakob Broch og Jens Peter Broch.

Bernhard Broch var født 29de Februar 1824 i Drammen, hvor hans Fader var Kjobmand. Han kom tidlig, sammen med sin Broder, Generalauditor Broch, ind paa Drammens Latinskole, men da Faderen døde, og Moderen giftede sig igjen, maatte han forlade Skolen, for at ernære sig selv. I 13½ Aars Alderen kom han i Butik, først i Holmestrand, senere i

Drammen hos daværende Kjobmand F. Melhus. Derefter kom han paa Kontoret hos Mægler Rode og var ogsaa nogle Aar hos Firmaet Ludvigsen & Schjelderup i Hovedstaden.

B. A. Broch.

Rom Broch saaledes tidlig ud i Verden og fik praktisk Uddannelse som Forretningsmand, saa maatte han ogsaa i denne praktiske Skole boie meget ondt. Paa sine ældre Dage talte han af og til om dette, om hvorledes han havde slidt med haardt Arbejde i iskolde Butikker fra den tidligste Morgenstund til langt paa Kvæld, for saa at søge en sparsom Hvile i et af Varer opfyldt Gul ved Siden af Butikken. Hans stærke Helbred alene skuldes det vel, at han ikke som saa mange Andre fik en Knæk for Livet. Noget senere, da han var ansat i Drammen, begyndte han om Vinteren paa de strenge Reiser til Kongsberg Marked, som alle ældre Drammenfere endnu mindes. Her havde man hele Dagen at staa paa Torvet og sælge Varer, selv i den mest biddende Kongsberg-Kulde, for ud paa Natten at vende hjem til et alt andet end komfortabelt

Logi. Havde man gjort gode Forretninger paa Markedet og vendte hjem med større Pengesummer, gjaldt det at passe sig. Der var nok af dem, som ikke tog det saa noie med at pløndre en ung Mand, naar man vidste han reiste med Penge paa sig.

Efter Ansættelsen i Kristiania oprettede Broch sammen med den forlængst afdøde Carl Holm en Forretning i Drammen under Navn af Holm & Broch. Firmaet drev væsentlig Forretninger paa Danmark i Korn og Fedevarer, samt, som vanligt i de Dage, ved Siden af Skibsrederi. De to Chefer udnyttede hinanden paa en ganske eneaaende Maade. Holm var Initiativets, Foretagssomhedens Mand, rastløs og ildfuld i al sin Færd; Broch var det rolige Overlags, den gennemtrængende Tanke Mand, og ved Siden deraf en gennemført Ordensmand og dygtig Kontormand. Under slig Ledelse svang Forretningen sig i Veiret, og i den lagde Broch Grundlaget til sin Formue. Firmaet opløstes efter den store Brand i 1866. Holm døde strax efter Branden, og Broch gik over i Bankvirksomheden.

Under Branden hændte der Broch et ganske eiendommeligt Tilfælde. Strax ovenfor det Sted paa Bragerens, hvor Holm & Broch havde sine Kontorer, udbrodt Ilden, der under den stærke Storm udbredte sig med rivende Hurtighed. Broch fik strax ved Ildens Udbrud sit Firmas Bøger og Papirer bragte i en Baad for at føre dem ud til et paa Havnen liggende Skib. Neppe var imidlertid Broch med sine Sager kommen ombord i Skibet, før Baadmanden uden videre roede bort. Ingen Mand af Besætningen paa Skibet var ombord, ingen Baad at faa fat i. Ombord i Skibet maatte da Broch staa i flere Timer og se sin By gaa op i Røgen. Han var dengang Drammens Ordfører. Man kan tænke sig med hvilke Betragtninger.

Broch havde for Branden i flere Aar været Direktør i Drammens Kreditkasse. Da man omkring Midten af Sættiaarene besluttede at omdanne og udvide dette Bankinstitut, nedsattes der i den Anledning en Komitee, af hvilken Broch blev Medlem. Det omdannede Pengeinstitut traadte i 1867 i Virksomhed under Navn af Drammens Privatbank. Det første Aar var Ledelsen af Banken lagt i Hænderne paa tre Direktører. Men allerede Aaret efter maatte dette paa Grund af Forretningernes Stigen forandres. Broch besluttede helt at ofre sig for Bankvirksomheden; han traadte i Epilsen for Drammens Privatbank som dens Chef, en Stilling, han saa indehavde til sin Død. Under hans Ledelse vorede Banken frem til et af vort Lands solideste og betydeligste Pengeinstituter. Brochs grundige Uddannelse som Forretningsmand, hans Erfaring som saadan, hans sindige Overlæg og Optræden samt hans skarpe Tanke gjorde ham til en fremragende Bankmand. Med berettiget Stoltthed kunde han derfor sige paa sit Dødsleie: "Banken, den er mit Barn, den." En Banksjefs Stilling medfører gjerne Modvilje og Kritik fra Udenforstaaende, og Broch undgik heller ikke denne Skjæbne. Men Alle anerkjendte hans overlegne Dygtighed, det sikre Blik og den faste Haand, hvormed han styrede Banken gennem de vanskeligste Brændinger, selv Syttiaarenes Kvald og Fald i Drammen.

En Mand med Brochs fremragende Egner lagde man selvfølgelig meget snart Beslag paa i Drammens kommunale Liv. Han kom i en ung Alder ind i Kommunebestyrelsen, af hvilken han var Medlem i hele 33 Aar, deraf i 12 Aar som Medlem af Formandskabet. I flere Aar var han Ordfører. Som ovenfor nævnt beklædte han denne Stilling i Brandaaret 1866. Han stod da med den væsentlige Halvdel af sin By i Ruiner og med en ung Mand ved sin Side som konstitueret Magistrat. Strax kom dog den virkelige Magistrat, senere Statsminister Selmer, hjem, og det betydelige Arbejde, Branden forvoldte, udførtes under Selmers og Brochs Ledelse. Det lykkedes Selmers Forretningsdygtighed og Evne til at omgaaes Folk og Brochs klare Tanke og sindige, humane Optræden at føre dette til Ende paa en Maade, som vandt almen Anerkjendelse. Ved Byens Regulering efter Branden udlagdes en større Strækning af Bragerens efter Brochs Forslag til Park. Og denne Park er senere bleven alle Drammenferes Indblivningssted, en af

Byens Seværdigheder. Ligeledes var det Broch, som udfaldte Tanken til den storlagne Børsbygning, som nu pryder Byens Torv, og det var ham, som drev Tankens Realisation igennem. Parken og Børsbygningen staar som Monumenterne over Brochs kommunale Virksomhed.

I de senere Aar indtog Broch en eiendommelig Stilling som kommunal Autoritet. Han sad inde med saa megen Erfaring og et saa skarpt Blik, at hans Ord i Kommunebestyrelsen tillagdes særlig Vægt, naar han en sjelden Gang tog til Orde, og kun i store kommunale Sager. Og gjaldt det en slig Sags Forberedelse, var det ikke frit for, at man af og til maatte indom Privatbanken for at høre Banksjefens Mening.

I det politiske Liv kom Broch ogsaa med. Han var Drammens Storthingsrepræsentant paa Storthingene i 1865, 1868, 1875, 1876 og 1879. Det var kun Brochs egen personlige Modstand, som gjorde, at han ikke oftere valgtes. Baade i 1888 og i 1891 var der Stemning oppe for at vælge ham, men han erklærede selv afgjort nei. I 1888 valgtes han dog til 1ste Suppleant og i 1891 til 2den. Valgmand var han i en Række af Aar, i 1891 var han Byens første Valgmand med Stemmer ogsaa fra politiske Modstandere.

Brochs politiske Standpunkt var udpræget konservativt, om end med den sindige Mands Moderatisme. Det kunde synes for Udenforstaaende, som om Broch havde liden Indflydelse paa Thinget. Men saa var ingenlunde Tilfældet. Han var vistnok ingen slagfærdig Debattant eller politisk Taler, det laa ikke for hans rolige, indadvendte Natur. Han var imidlertid en fremragende Komiteemand, gjorde sig meget gjældende i den indre Bevægelse i Thinget. Hans lune værdige Optræden og skarpe Tanke havde her meget at sige. Han gik stille med det, men udfæstede oftere Ideer, som Andre greb og førte frem. Han var saaledes den, som først slog paa Sagen, da Korntolden endelig ophævedes hos os. Og Tanken paa en ny Ordning for Norges Bank fremkom først i et disjuterende Notum i vedkommende Komitee fra Brochs Side. Naar han en enkelt Gang tog Ordet paa Storthinget, paahørtes han med stor Opmærksomhed.

Dette er i Korthed Brochs Liv og Virke. I al sin Gjerning lagde han for Dagen fremragende Egner, en overordentlig skarp, gennemtrængende Tanke og en Ro, der gav ham Tid til at overlægge godt, før han handlede. Han var i al sin Virksomhed en sjelden helstøbt Personlighed, for hvem man nærede Agtelse og Ærbødighed.

Saadan var Broch i sit ydre Liv. Men Billedet af ham vilde ikke være helt, om man forbigik, hvad Broch var privat. I sit Hjem udfoldede han mange Egenskaber, som han sjelden viste udadtil. Der traadte han mere ud af den ydre Ro, som var saa betegnende for ham; der udfoldede han sin Karakters elstørdigste Egenskaber. Han mødte i sit Hjem Alle med en lun, hjertevarm Elstørdighed og med gammeldags Gjesfrihed. I Hjemmet vandt han Alles Hjertelighed. Særlig likte han at samle om sig sin store Slægt, og i denne Kreds var han i sit Øs. Enhver, som var tilstede ved slige Leiligheder, mindes den vakre gamle Mand, naar han med et lysende lunt Smil præsiderede i Laget og holdt sine af sprublende Humor og Vid prægede Skaaltaler. Da slog Hjerterne ham varmt imøde. Eller naar man havde ham paa Romandshaand! Da kom i Samtalens Lob hans skarpe Blik og rige Tanke frem. Han fulgte godt med paa alle Omraader, interesserede sig levende for Politik og Literatur. Fra en saadan Samtale med Broch gik man aldrig uden personligt Udbytte.

Broch ciede i mange Stykker et meget modtageligt Sind. Det gav sig Udslag ogsaa paa den Maade, at han af og til optraadte som Leilighedsdigter. Han var saaledes i sine Dage en meget brugt Leilighedsforsatter. Af ældre Dram-

menhene minde endnu han vafre ftemningfulbe Sang ved Forfatningens Fentiaarsjubilæum i 1864. Den fidiſte Sang, han offentliggjorde, var den, han fkreu ved Feften i Drammens Ridehuſ den 4de November 1893. Den gav i varme Ord et Udtryk for den da aldrende Mandſ inderlige Fædrelandsfjærlighed.

Broch udnævntes 20de Januar 1894 til Ridder af St. Olafſordenen for "fortjenſtfuld kommunal Virkſomhed."

Der vandrer Mar om andet flere og flere bort af Drammens betydelige Mand fra Serti- og Enttiaarene. Der er ſnart ikke ſaa mange tilbage. Men ſom Drammen dengang indtog en fremſkudt Stilliug i vor Forretningſverden, og ſom ſaadan havde en betydelig Opgave at løſe, ſaa vil ogſaa de Mænd, der ſkable denne Stilliug og arbeidede for Opgavens heldige Løſning, mindeſ. Banſchef Broch var en af dem.

D. Berentſen.